

окремого провадження, які виникають із сімейних правовідносин, виключно у визначених законом процесуальних формах та за наявності визначених у законі підстав.

4) представники заявника, інших заінтересованих осіб, а також органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб, - особи, які вчиняють від імені осіб, яких вони представляють, визначені процесуальні дії. У ч. 1 ст. 38 ЦПК України, ч. 1 ст. 223 СК України встановлено єдиний виняток щодо можливості представництва у цивільних справах окремого провадження, які виникають із сімейних правовідносин, а саме - щодо справ про усиновлення.

Отже, необхідно зазначити, що подальше вдосконалення законодавства дозволить усунути спірні питання щодо суб'єктного складу справ окремого провадження, що виникають з сімейних правовідносин.

### СПАДКОВИЙ ДОГОВІР У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Борисова М.Є., студент ННІПН НАВС

*Науковий керівник:* к.ю.н., доцент кафедри цивільно -правових дисциплін ННІПН НАВС Немченко С.С.

У багатьох країнах світу інститут спадкових правовідносин - спадковий договір є широко розповсюдженим, а порядок укладення й виконання спадкових договорів детально регламентований законодавством. В Україні спадковий договір дотепер поступається усталеним інститутам спадкування за законом і за заповітом. Як правовий інститут він є новацією у вітчизняному законодавстві і врегульовано законодавцем лише з прийняттям Цивільного кодексу України (далі - ЦК України) у 2003 році.

Так, статтею 1302 ЦК України визначено, що за спадковим договором одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача.

Сторонами спадкового договору є відчужувач і набувач.

Згідно з ч. 1 ст. 1303 ЦК України відчужувачем у спадковому договорі може бути подружжя, один із подружжя або інша особа. Термін «інша особа», що вживається у даній нормі, слід піддати звуженому тлумаченню; юридична особа в силу своєї природи не може виступати відчужувачем, оскільки ст. 1302 ЦК України пов'язує момент виникнення у набувача права власності на майно відчужувача зі смертю останнього.

Набувачем у спадковому договорі, може бути фізична або юридична особа (ч. 2 ст. 1303 ЦК України).

Істотною умовою спадкового договору є його предмет. Предметом спадкового договору є як набуття права власності на майно відчужувача, так і дії (виконання робіт, надання послуг тощо) набувача.

За наявності шлюбного договору, в якому визначені права і обов'язки подружжя щодо майна, вони, а також нотаріус, що посвідчує спадковий договір зобов'язані керуватися умовами договору (ст 92 97

Спадковий договір має бути укладеним письмово з наступним нотаріальним посвідченням (ст.1304 ЦК України). Якщо предметом спадкового договору є майно, яке підлягає державній реєстрації, нотаріус у тексті договору зазначає про необхідність його реєстрації у відповідному реєструвальному органі після смерті відчужувача (абзац четвертий пункту 233 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами від 03.03.2004 № 20/5).

Забезпечення виконання спадкового договору можливе як за допомогою загальних способів забезпечення виконання зобов'язань (глава 49 ЦК України), а також використання заходів цивільної відповідальності, передбачених за порушення зобов'язань (глава 51 ЦК України), так і спеціальних засобів, установлених законом (ст. 1307 ЦК України) саме для цих відносин.

Отже, спадковий договір є досить корисним інститутом спадкування. Не зважаючи на недостатнє правове регулювання порядку укладення й виконання спадкового договору, він є досить привабливим способом розпорядження майном для власника (відчужувача за спадковим договором), зокрема, з огляду на можливість здійснення контролю за виконанням спадкового договору як за життя, так і після смерті відчужувача.

## ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКІВ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Біляр Б.П., студент ННІПН НАВС

*Науковий керівник:* старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін ННІПН НАВС Кириченко Ю.І.

На сьогоднішній день існує велика кількість проблемних питань, які виникають щодо захисту прав учасників сімейних відносин. Загальні правила щодо захисту сімейних прав та інтересів учасників сімейних відносин визначає стаття 18 Сімейного кодексу України - «Захист сімейних прав та інтересів», в якій зазначено:

1. Кожен учасник сімейних відносин, який досяг чотирнадцяти років, має право на безпосереднє звернення до суду за захистом свого права або інтересу.

2. Суд застосовує способи захисту, які встановлені законом або домовленістю (договором) сторін.

Дуже часто в сімейних відносинах відбувається порушення прав неповнолітніх осіб, саме тому, в даному контексті, слід зазначити, що відповідно до частини 2, статті 29 Цивільного процесуального кодексу України, неповнолітні особи віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також особи, цивільна дієздатність яких обмежена, можуть особисто здійснювати цивільні процесуальні права та виконувати свої обов'язки в суді у справах, що виникають з відносин, у яких вони особисто беруть участь, якщо інше не встановлено законом. Суд може залучити до участі в таких справах законного представника неповнолітньої особи або особи, цивільна дієздатність якої обмежена.

Слід звернути увагу на той факт, що на сьогоднішній день у великій кількості сімей виникають проблемні питання, внаслідок чого, особи,